

Η ομιλία Σημίτη στον Πύργο και τα μέλλοντα να συμβούν σ' ένα ΠΑΣΟΚ που δεν μπορεί να αναγεννηθεί

ΑΡΘΡΟΡΕΠΟΡΤΑΖ του ΑΝΚ

Η ομιλία στον Πύργο του πρώην πρωθυπουργού **Κώστα Σημίτη** ήταν πράγματι λυπησιακή, πολύ καλά υγκροτημένη και συγκέντρωσε ολόκληρο κόσμο, αξιόλογων τελεχών και φίλων του ΟΠΕΚ Ζήλως Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της οικονομίας μας) έντονου νευματικού προβληματισμού. Ο πρώην πρωθυπουργός που πρόσφατα τον διέγραψε βλακωδώς κατ' εμέ) ο ρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Γιώργος Απανδρέου, ανέπτυξε λίαν ξεχωριστό θέμα του δημοκρατία και διαφορετικότητα στην υρωπαϊκή Ένωση. Εξέφρασε την ελπίδα πως θα ξεπεραστεί το "ΟΧΙ" του Ιρλανδικού Λαού και απέδωσε τα κακώς κείμενα του "κονγκλαρίου" των υριελλών στην επικρατούσα εκεί γραφειοκρατία. Αν και η ποια γραφειοκρατία βέβαια εν μπορεί να είναι υπεύθυνη για το κύμα ακρίβειας και ανεργίας που πλήττει τους λαούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά τη γνώμη μας είναι το καπιταλιστικό σύστημα του δημιουργεί αυτά τα προβλήματα. Ερχόμενος ο κ. Σημίτης στα σκακοματικά του ΠΑΣΟΚ τα βίβει με την πιο λεπτή πρσεολογία, αυτά τα ζητήματα και κατά τρόπο που να μη δημιουργηθούν έριδες και ανησεις αντιπερισπασμού. Παρά το γεγονός ότι οι άλλοι δημοσιογράφοι έσπευσαν να μεταδώσουν την είδηση, ότι ο **Κώστας Σημίτης** δεν θα δημιουργήσει νέο κόμμα, αφού αυτή την εντύπωση δημιούργησε η σχετική αποστροφή του λόγου του, εντούτοις αν δούμε πιο προσεκτικά τη φράση που είπε, τότε μπορούμε να σχηματίσουμε μία άλλη αντίληψη. Ο κ. Σημίτης είπε συγκεκριμένα πως "κυκλοφορούν φήμες που λένε πως θα γίνει διάσπαση και εγώ θα φτιάξω νέο κόμμα. Ε, λοιπόν, δεν συμφωνώ καθόλου με αυτό". Κατά τη δική μου δημοσιογραφική εκτίμηση, η ανάλυση αυτής της φράσης επιδέχεται και άλλη ερμηνεία. Διότι άλλο πράγμα είναι να λέει ένας πρώην πρωθυπουργός ότι δεν συμφωνεί με όσα διαδίδονται περί ίδρυσης νέου κόμματος και άλλο πράγμα βέβαια είναι να το αρνηθεί ρητά και κατηγορηματικά και τώρα και για το μέλλον, ότι δεν πρόκειται αυτός να ιδρύσει άλλο κόμμα. Ας δούμε όμως μερικά χαρακτηριστικά

αποσπάσματα από την ομιλία του πρώην πρωθυπουργού, στην πρώτη δημόσια εκδήλωση μετά τη διαγραφή του. Ο κ. Σημίτης είπε και αυτά: Το θέμα της σημερινής ομιλίας μου "Δημοκρατία και Διαφορετικότητα" αφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο τέλος θα αναφερθώ σε κάποιες πτυχές της ελληνικής πολιτικής ζωής. Ανέπτυξα το θέμα αυτό πρόσφατα στο Τορίνο της Επιτροπής Περιφερειών του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Είναι ένα θέμα εξαιρετικά επίκαιρο. Όλοι διαβάσαμε ότι πριν από λίγο οι Ιρλανδοί, κατά το

δημοψήφισμα για την έγκριση της νέας Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης απεφάσισαν την απόρριψή της.

Μια από τις πολλές αιτίες της στάσης τους ήταν ο φόβος τους ότι η βαθμιαία ενοποίηση των ευρωπαϊκών χωρών θέτει σε κίνδυνο τις ιδιαιτερότητές τους. Ποιες ήταν αυτές οι ιδιαιτερότητες που πίστευαν ότι κινδυνεύουν; Πρόκειται για χαρακτηριστικά της ιρλανδικής ζωής που καμία σχέση δεν έχουν με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι υπερσυντηρητικοί καθολικοί διαμαρτύρονταν ότι δήθεν θα επιτρεπόταν η άμβλωση. Άλλοι προέβλεπαν ως επιχείρημα ότι δεν θα επιτρέπεται η προσθήκη ουσιών στην ιρλανδική μπύρα που της δίνουν την χαρακτηριστική της γεύση. Ιρλανδοί εθνικιστές ισχυρίζονταν ότι μέσω της Ένωσης θα επανερχόταν η

αγγλική κυριαρχία στην Ιρλανδία. Όπως είχε πει κάποιος Γάλλος πολιτικός σε ένα δημοψήφισμα συνήθως λαμβάνεις υπόψη όλα τα άλλα εκτός από εκείνο το ερώτημα που έχει τεθεί για απάντηση. Ο φόβος για την απώλεια της διαφορετικότητας είναι όμως ένας υπαρκτός φόβος. Το κεντρικό ερώτημα που θα προσπαθήσω να απαντήσω εν ποια μορφή πρέπει να αποκτήσει η σχέση μεταξύ του υπερεθνικού και του εθνικού στην Ένωση, μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της ώστε να διατηρηθεί η διαφορετικότητα αλλά και να επιδιωχθούν ταυτόχρονα οι κοινοί σκοποί τους.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 9)

Η ομιλία Σημίτη στον Πύργο

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 1η σελ.)

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Εδώ χρειάζεται μια διευκρίνιση. Το θέμα της διαφορετικότητας στην Ένωση μπορεί να το δει κανείς από πολλές πλευρές. Ορισμένοι θεωρούν, ότι αφορά κυρίως τη μεταχείριση των μεταναστών, οι οποίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με την ξενοφοβία και τον ρατσισμό. Άλλοι εξετάζουν τον τρόπο συμβίωσης διαφορετικών ομάδων πληθυσμού, με διαφορετικά έθνη και θρησκείες, την ένταξη των ξένων, τα ζητήματα της υπηκοότητας, τα προβλήματα της τρομοκρατίας και του ελέγχου της. Κοινή πεποίθηση είναι ότι η Ευρώπη ιδίως μια κοινωνική Ευρώπη πρέπει να αποδέχεται τη διαφορετικότητα.

Το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα στο κείμενο συζήτησης για τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2009 με τίτλο Ευρωπαϊκή Δημοκρατία και Διαφορετικότητα τονίζει τη διαφορετικότητα των Ευρωπαϊκών λαών, την πολιτισμική και γλωσσική τους διαφορετικότητα, την εθνική και περιφερειακή διαφορετικότητα και θεωρεί ότι οι διατάξεις των Συνθηκών που θεμελιώνουν τους δημοκρατικούς θεσμούς της Ένωσης εγγυώνται αυτή τη διαφορετικότητα των λαών της. Η πολιτική συζήτηση θα πρέπει κατά το κείμενο να στοχεύει στην ενδυνάμωση της δημοκρατίας ώστε να αντανακλά καλύτερα την διαφορετικότητα στην Ευρώπη και να καταπολεμά τις διακρίσεις.

Το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα θέτει στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης, μεταξύ άλλων, το ερώτημα αν θα πρέπει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να έχει την εξουσία να εκλέγει τον πρόεδρο της Επιτροπής και να απολύει μεμονωμένους Επιτρόπους. Επίσης, εάν πρέπει να υπάρξει ένα και μόνο εκλογικό σύστημα για τις ευρωπαϊκές εκλογές και όχι διαφορετικά κατά χώρα. Δεν θα σταθώ σ' αυτά τα προβλήματα.

Κυρίες και κύριοι,

Οι κανόνες που διαμορφώθηκαν για τη λειτουργία της δημοκρατίας στο εθνικό κράτος δεν μπορούν να εφαρμοσθούν κατά τον ίδιο τρόπο σε μια υπερεθνική ένωση κρατών. Εκεί οι διαφορές μεταξύ των πολιτών είναι περισσότερες και πιο ισχυρές. Τα μεγέθη είναι τόσο διαφορετικά ώστε αλλάζουν οι προϋποθέσεις των λύσεων για να μεροδέσουν αυτές να λειτουργήσουν. Η αλλαγή στην κλίμακα αλλάζει τα δεδομένα. Η απλή μεταφορά της λύσεως από το επίπεδο του κράτους έθνους στο επίπεδο της υπερεθνικής συνεργασίας χωρίς να δημιουργηθούν μηχανισμοί στήριξης και εφαρμογής προσαρμοσμένοι στην πολυεθνική πραγματικότητα δεν πρόκειται να αποδώσει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Άλλωστε πολλά από τα σύγχρονα ζητήματα, όπως για παράδειγμα η παγκοσμιοποίηση, απαιτούν νέες δράσεις ευρύτερες από εκείνες που θα μπορούσαν να αναληφθούν σε εθνικό επίπεδο.

Η εκχώρηση αρμοδιοτήτων από το εθνικό κράτος σε ένα υπερεθνικό σχήμα με την αλλαγή της εδαφικής κλίμακας της εξουσίας και την αναγκαστική αναζήτηση νέων τρόπων άσκησης πολιτικής και διακυβέρνησης συνεπάγεται μια προσδιοριστή περίοδο θεσμικών ανακατατάξεων και κοινωνικών και πολιτικών εντάσεων. Συνεπάγεται επίσης ότι κατά το διάστημα που η συνεργασία μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών θα παίρνει συνεχώς νέες μορφές, τα καθιερωμένα συνταγματικά ή πολιτικά σχήματα θα πρέπει συνεχώς να αναπροσαρμόζονται. Αυτό που θα συμβαίνει θα είναι η διαμόρφωση μιας νέας πραγματικότητας με τους δικούς της συνεχώς μεταβαλλόμενους κανόνες. Η συνέπεια της παραπάνω διαπίστωσης

είναι ότι μια απόπειρα καθιέρωσης ενός σχήματος δημοκρατικής λειτουργίας της Ένωσης που δεν θα προέλθει από ευρύτερο διάλογο αλλά θα επιβληθεί εκ των άνω δεν πρόκειται να έχει επιτυχία. Όπως είναι εξαιρετικά αμφίβολο, εάν μπορεί να δημιουργηθεί μια ευρωπαϊκή ταυτότητα μόνο μέσω της διατύπωσης μιας σχετικής

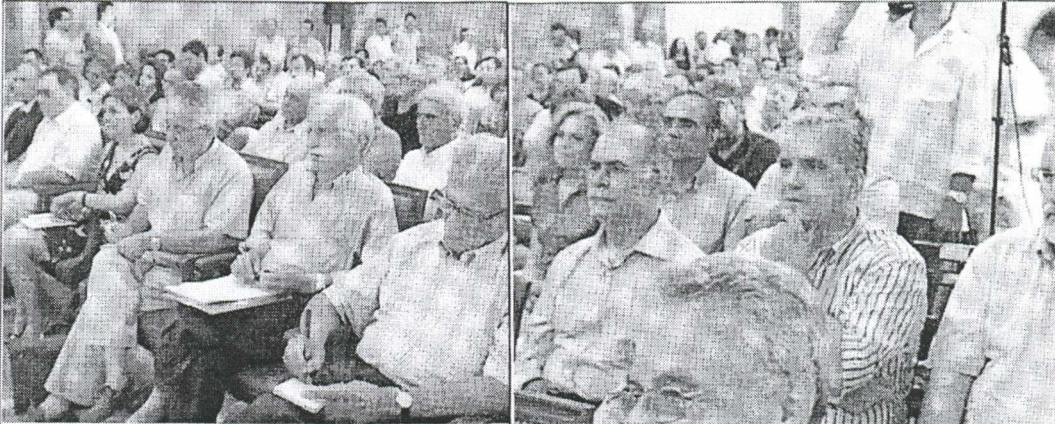
Δημοκρατία για τη Διαφορετικότητα Διαφορετικότητα για τη Δημοκρατία

Δημοκρατία και Διαφορετικότητα είναι ένα πρόβλημα που δεν απασχολεί μόνο την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και τη δημόσια ζωή σε κάθε κοινωνία που θέλει να σέβεται την προσωπικότητα του ατόμου και ταυτόχρονα να επιδιώκει κοινούς στόχους και να προωθεί συλλογικές προσπάθειες. Πόσο επιτρέπεται ένα άτομο να διαφέρει στην κοινωνική του ζωή, στη δουλειά του, σε μια κοινωνική οργάνωση ή στο κόμμα που δραστηριοποιείται χωρίς να έχει επιπτώσεις; Η Ελλάδα εμφανίζεται ως μία ανεκτική κοινωνία και είναι σε μεγάλο βαθμό πράγματι ανεκτική. Όμως αυτό ισχύει μόνο στο μέτρο που δεν προκαλείται σύγκρουση με τις κυρίαρχες αντιλήψεις που καθορίζουν τρόπους ζωής και συμπεριφοράς. Όταν υπάρχει σύγκρουση η Ελλάδα δεν δείχνει ανοχή.

Στην πολιτική ζωή στην Ελλάδα κυριαρχούν ακόμη χαρακτηριστικά που διέκριναν την πολιτική ζωή των ανεπτυγμένων χωρών της Ένωσης πριν από δεκαετίες. Στη χώρα μας καλλιεργείται η εικόνα των πολιτικών

Είμαι βέβαιος ότι τα όσα λέω τώρα θα θεωρηθούν από τους μονίμως καχυποπτους και δημιουργούς σεναρίων ως προαναγγελία ίδρυσης ενός νέου κόμματος ή διάσπασης του ΠΑΣΟΚ ή ως πρόθεση κάποιας άλλης τέτοιας κίνησης, όλα πράγματα με τα οποία δεν συμφωνώ. Η λογική λείπει συχνά στη δημόσια αντιπαράθεση. Αληθινό θεωρείται αυτό που συμφέρει και είναι σκόπιμο να επιβληθεί ως αναμφισβήτητο. Επιχειρήματα λίγο ενδιαφέροντα.

Η Δημοκρατία όμως δεν μπορεί να λειτουργήσει σωστά, αν δεν ενημερωθεί, αν δεν θέλει να φωτιστεί για να παίσει, αν δεν αντέξει τη διαφορετικότητα ως συμβολή στη σύνθεση που θέλει να πετύχει. Οι μονόδρομοι, οι αιώνιες αλήθειες, οι πίστεις που δεν ερευνώνται, οι πειθαρχίες στο πεπρωμένο ούτε με τη δημοκρατία ούτε με τη διαφορετικότητα συμβιβάζονται. Δημοκρατία, ελευθερία σκέψης και λόγου και δυνατότητα διαφορετικότητας βρίσκονται σε άμεση σχέση. Τα σεναρία συνωμοσιών, το κυνήγι μαγισσών είναι ενδείξεις ότι η δημοκρατία πάσχει και η διαφορετικότητα κινδυνεύει. Δημοκρατία και διαφορετικότητα είναι δύο

ιδεολογίας και της επικοινωνιακής προβολής της.

Η μέχρι τώρα εμπειρία δείχνει ότι και η μελλοντική εξέλιξη της Ένωσης θα χαρακτηρίζεται από την υποχώρηση του κράτους έθνους και την ανάδειξη του υπερεθνικού κέντρου εξουσίας στις Βρυξέλλες και των περιφερειακών του συνεργασιών. Μοχλός αυτής της διαδικασίας ήταν και θα είναι η κεντρική γραφειοκρατία της Ένωσης, που αποτελεί το μηχανισμό ανάδειξης του κοινού συμφέροντος των κρατών μελών και διατυπώνει κατά τη δική της αντίληψη το συμφέρον τους. Το πλαίσιο δράσης της θα καθορίζεται από τις εκάστοτε συμφωνίες της χαλαρής διακυβερνητικής συνεργασίας που θα προωθούνται περιοδικά. Αυτό το κέντρο, θα τείνει να αναπτύσσει τη δικιά του αυτοδύναμη δυναμική. Θα απεξαρτοποιείται όλο και περισσότερο από τα κράτη μέλη στο βαθμό που αποκτά αρμοδιότητες.

Η γραφειοκρατία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η διακυβερνητική συνεργασία αντιμετωπίζουν τα ζητήματα που χειρίζονται ως τεχνοκρατικά, αρμοδιότητας διοικητικών μηχανισμών και αντικείμενο διαβούλευσης εμπειρογνομώνων. Στον χειρισμό τους προέχει κατά την υπαλήθεια της Ένωσης η διάσπαση του συμβιβασμού των επιθυμιών των κρατών μελών και των διαφόρων ετερόκλητων και αντιπατικών εθνικών προτιμήσεων. Η αποπολιτικοποίηση θεωρείται ενδεχόμενη γιατί επιτρέπει την εύκολη επίτευξη των ισορροπιών. Αυτή η προσέγγιση δεν εννοεί το δημόσιο διάλογο.

κομμάτων που χωρίς να υπάρχει προηγούμενος συζήτηση έχουν εξαρχής μία μόνο άποψη και στα πιο δύσκολα θέματα. Όλοι χαϊρετίζουν τον πλουραλισμό αλλά τον θέλουν ελεγχόμενο και περιορισμένο σε πεδία που είναι ανώδυνος. Η αμφιβολία που είναι προϋπόθεση ενός ανεπτυγμένου πολιτικού συλλογισμού θεωρείται ένδειξη αδυναμίας. Η πολιτική είναι πεδίο ορθοδοξίας όπου υπάρχει μόνο το άσπρο ή το μαύρο.

Η διαφορετικότητα υπό τις προϋποθέσεις αυτές συναντά καχυποψία και δύσκολα γίνεται ανεκτή. Και η δημοκρατία παρά τις δημοκρατικές διαδικασίες, τις οποίες όλοι επικαλούνται, δεν είναι διάλογος, συμβιβασμός, ενότητα ως προϊόν συζήτησης, αλλά ενότητα που βασίζεται στο δόγμα της ομοιομορφίας. Υπήρχαν και υπάρχουν εξαιρέσεις. Υπήρχαν και υπάρχουν προσαρμοσμένες μια πολιτική παράταση να εκφράζει ένα μεγαλύτερο εύρος απόψεων και να συζητά και με άλλους χώρους. Αλλά τις απόψεις αυτές συνόδευε και συνοδεύει μια περιρρέουσα καχυποψία.

Όταν το 1995 συμμετείχα σε μια κοινή εκδήλωση με τον κ. Έμπερτ για την οικονομική πολιτική, πολλοί είπαν στο ΠΑΣΟΚ ότι είναι ένδειξη δεξιάς απόκλισης. Όταν αργότερα ως πρωθυπουργός απευθύνθηκα σε στελέχη του Συνασπισμού για να αναλάβουν θέσεις ευθύνης σε ΔΕΚΟ κατηγορήθηκα από το Συνασπισμό ότι εξαγοράζω συνειδήσεις και από ένα τμήμα του ΠΑΣΟΚ ότι αποστρέφεται το ΠΑΣΟΚ.

πόλοι, δύο από τις προϋποθέσεις της ελευθερίας. Πάνω σ' αυτούς τους πολλούς χτίζεται η δημοκρατική διαδικασία της αναζήτησης, του δημόσιου διαλόγου χωρίς καλοούπια και προκαθορισμένη έκβαση, της κοινωνικής συναίνεσης της συλλογικής προσπάθειας για συλλογικούς στόχους. Δημοκρατία και διαφορετικότητα δεν επιτυγχάνονται με νομοθετικές ρυθμίσεις. Πρέπει να αλλάξει σε μεγάλη έκταση η κουλτούρα μας, η αντίληψή μας για το συνπάρχειν με άλλους, η στάση μας για το πώς επιτυγχάνουμε συγκλίσεις. Αυτό δεν γίνεται με το ζόρι. Αυτό γίνεται με συζητήσεις όπως η σημερινή, με συνεχή εγρήγορση και αντιπαράθεση στο ανελεύθερο, περιοριστικό, στη διαστρέβλωση και παραπληροφόρηση. Γίνεται με πίστη ότι με τη στάση μας μπορούμε ν' αλλάξουμε τα πράγματα. Γίνεται με τους ίδιους δρόμους που χρειάζεται να ακολουθηθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση για να διαμορφωθεί ο δημόσιος χώρος που θα πράξει την ενότητα αλλά και θα διατηρεί τη διαφορετικότητά.

Είναι η συζήτηση για τα προβλήματα, χωρίς Έυλινη γλώσσα, χωρίς υπεραποστασεις. Είναι οι λύσεις για τα προβλήματα χωρίς το φόβο του πολιτικού κόστους ή της υποχώρησης στον λαϊκισμό. Είναι η ένθεση που προωθεί το καινούργιο κερδίζοντας τη συναίνεση. Αυτή ήταν η επιδίωξή μου και αυτή θα είναι και στο μέλλον.